

METİN TÜRLERİ

1. Bilgilendirici Metinler

Makale

Fıkra

Deneme

Söyleşi

Anı

Gezi Yazısı

Otobiyografi

Biyografi

Günlük

Mektup

Dilekçe

Blog

Efemera ve broşür

E-posta

Haber metni

Reklam

Kılavuz

Özlü sözler

Sosyal medya mesajları

2. Hikâye Edici Metinler

Hikâye

Roman

Masal

Efsane

Destan

Fabl

Tiyatro

Karikatür

Çizgi roman

Mizahî fıkra

3. Şiirler

Şiir

Şarkı

Türkü

Mani

Ninni

Tekerleme

Sayısmaca

Bilmece

NOT: Güncellenen(2019) müfredata göre hazırlanmıştır.

Masal:

- Hayalî olaylar anlatılır.
- Masalda eğitcilik ve öğreticilik esastır.
- Kahramanları olağanüstü özelliklere sahiptir.
- Olayın geçtiği yer ve zaman belirsizdir.
- Genellikle fikirleme ile başlar.
- Masalların sonunda iyiler ödüllendirilir, kötüler cezalandırılır.

Fabl:

- Kahramanları genellikle hayvanlar ya da bitkilerdir.
- Kahramanları insanlar gibi düşünür ve davranır.
- Sonunda ders verme amacı güden yazıdır.
- Dünyanın en ünlü fabl yazarları Ezop, La Fontaine ve Baydeba'dır.

Destan:

- Bir ulusun kahramanlıklarını, savaşlarını, büyük toplumsal olaylarını konu alır.
- Genellikle şiir biçimindedir.
- Yazı türleri içinde en uzun olanıdır.
- Sözlü edebiyat ürünüdür ancak sonradan yazıya geçirilen destanlar da vardır.
- Olağanüstü olaylar ve kahramanlar vardır.
- Kahramanları yarı tanrısal nitelik taşıyan han, hakan, kağan gibi kişilerdir.
- Destanlar doğal ve yapay olmak üzere ikiye ayrılır.

Söyleşi (Sohbet):

- Yazarın gündelik olaylarla ilgili düşüncelerini iâten bir hava içinde yazdığı eserlerdir.
- Okuyucuyla konuşuyormuş havası vardır.
- Yazarın kişisel düşünceleri ön plandadır.
- Samimi bir üslupla kaleme alınmıştır.
- Yazarın öğretme ve kanıtlama amacı yoktur.

Fıkra (Köşe Yazısı):

- Gazete yazısıdır.
- Güncel olaylara yer verilir.
- Yazar düşüncelerini kanıtlama yoluna gitmez.
- Dili abgaldır.

Eleştiri (Tenkit):

- Bir eseri tanıtmayı amaçlar.
- Sanat eserinin olumlu ya da olumsuz yönleri ele alınır.
- Eleştirisinin amacı, okuyucuya ve yazara kılavuzluk yapmaktır.

Biyografi (Yaşam Öyküsü):

- Önemli kişilerin hayatı başkası tarafından anlatılır.
- Kurgusal değildir, gerçektir.
- Üçüncü kişi ağzından anlatılır.

Otobiyografi (Öz Yaşam Öyküsü):

- Kişi, kendi hayatını kaleme alır.
- Birinci kişi ağzından anlatım yapılır.

Haber Yazısı:

- Temel ilke nesnelliktir.
- Belli bir zaman içerisinde geçen olayları okuyucuya bildiren gazete yazılarıdır.
- SMIK sorularına cevap verir nitelikte yazılmalıdır.

Röportaj:

- Konusu bir soruşturma, araştırma dan gazete ve dergi yazısıdır.
- İşlenen konu bilgi, belge, görsellerle desteklenir.
- Anlatımda diyaloglardan yararlanır.

Gezi Yazısı (Seyahatname):

- Geziliş görülen yerler edebî bir üslupla anlatılır.
- Yazarın duygu ve düşüncelerini içerebilir.
- Gözlem gücüne dayanır.
- Anlatılanlar gerçektir, hayal ürünü değildir.

Mektup:

- Bir düşünce, duygu veya dileğin iletilmesi amacıyla yazılan yazılardır.
- İşledikleri konulara göre "özel, edebî, iş ve resmî" mektuplar olmak üzere dört ayrılır.

Hikâye (Öykü) :

- Yaşanmış ya da yaşanabilir olaylar anlatılır.
- Dar bir zaman dilimini kapsar.
- Olayla ilgili yer ve zaman bellidir.
- Serim, düğüm, çözümler bölümlerinden oluşur.
- Romana göre kısa eserlerdir.
- Karakter sayısı azdır.
- Kısa soluklu eserlerdir.

Roman :

- Yaşanmış ya da yaşanabilir olayları anlatır.
- Geniş bir zaman dilimini kapsar.
- Olayla ilgili yer ve zaman bellidir.
- Hikâyeye göre uzun eserlerdir.
- Karakter sayısı fazladır.

Hikâye ile Roman Arasındaki Farklar :

- Hikâye türü romana göre daha kısadır.
- Hikâyede temel öğe olaydır. Romanda ise karakter yani kişidir.
- Hikâyede tek olay bulunmasına karşılık romanda birbirine bağlı olaylar zinciri vardır.
- Hikâyede kahramanlar her yönüyle tanıtılmaz. Sadece olayla ilgili yönlerine yer verilir. Bu yönüyle romandan ayrılır.
- Öyküde olayın geçtiği yer sınırlıdır ve ayrıntılı olarak anlatılmaz. Romanlarda olay örgüsü fazla olduğu için çeşitli genişler ve ayrıntı olarak ele alınır.

Efsane (Söylence):

- Hayal gücünün ürünü ve bilinen eski türdür.
- Halkın duygu, düşünce ve hayal dünyasında doğarak ağızdan ağıza doluşarak yayılan anlatılardır.
- Kahramanlar Tanrı, ruh, melek gibi kavramlar bazen de taş, kaya, dağ gibi doğa parçası unsurlardır.
- Eski dönemlerde doğa olaylarının nedenlerini bilmeyen insanlar bu olayları açıklama gereği hissetmişlerdir. Yağmurun yağması, gök gürültüsü, simsek çakması gibi birçok olayı kendilerine göre yorumlamışlar, efsaneler vasıtasıyla bunlara açıklık getirmişlerdir.

Anı (Hatıra):

- Bir kişinin yaşadığı ya da tanık olduğu olaylar anlatılır.
- Yazar olayları kendi bakış açısından anlatır.
- Gece mi ışık tutar.
- Tarihsel olayların öğrenilmesine katkıda bulunur.

Günlük (Güncce):

- Olaylar günü gününe, tarih belirtilerek yazılır.
- Kalem alan kişinin yaşamından izler taşır.
- Anlatımda "ia konuşma" yöntemi kullanılır.

Günlük ile Anı Arasındaki Farklar:

Günlükte olaylar günü gününe yazılırken anıda geçmişteki olaylar anlatılır.

Tiyatro:

- Dram, komedi, trajedi gibi sahnede oynanmak üzere yazılan edebiyat türlerinin ortak adıdır.
- Yazılan eserlerin sahnede oynanmasına ya da bu tür eserlerin oynandığı binaya da tiyatro denir.
- Genellikle oynanmak için yazılır. Okunmak için yazılanları da vardır.
- Konuşma ve eyleme dayanır.

Deneme:

-
- Yazar, konu üzerindeki görüş ve düşüncelerini iddiasız olarak anlatır.
  - Konu sınırlaması yoktur.
  - Yazarın anlattıklarını kanıtlama kaygısı yoktur.
  - Yazar, kendisiyle konuşuyor gibi bir anlatım kullanır.
  - Kisisellik ve kendine özgünlük vardır.

Makale:

- Bilgi vermek amacıyla yazılır.
- İnceleme ve araştırmaya dayanır.
- Bilimsel verilerden yararlanır.
- Temel ögesi fikirdir.
- Bir tezi savunma, destekleme amacı taşır.
- Mesnellik ön plandadır.